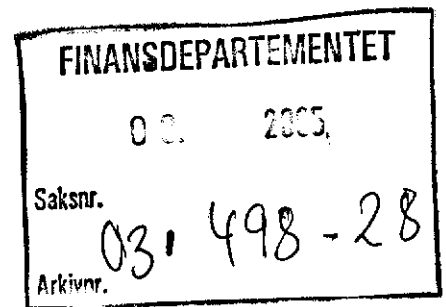

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.
03/498 FM KAR

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr: 05/750
Saksbehandler
Stian S. Schilvold

Dato
01.06.2005

Høring – utkast til lovregulering av utlevering av kundeopplysninger i konsern m.v.

Jeg viser til Finansdepartementets høringsbrev av 14.03.05 og høringsnotatet fra Kredittilsynet med forslag til ny § 2-17 i lov av 19. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) om utlevering av kundeopplysninger i konsern.

Det fremstår som uklart om utkastet til lovregulering også tar sikte på å endre eller gjøre presiseringer i gjeldende rett med hensyn til hvordan personopplysningene kan behandles "ekstern" utenfor konsernet, for eksempel til markedsføring. I mitt høringssvar legger jeg til grunn at det kun har vært hensikten å foreslå endringer hva gjelder retten til utlevering mellom selskaper i samme finanskonsern, jf. høringsnotatet punkt 2.2: "*Kredittilsynet legger imidlertid til grunn at det i denne omgang bare skal foreslås regler om utlevering i samme konsern, jf. Finansdepartementets brev.*"

Utkastet til lovregulering innebærer en markant endring i forhold til gjeldende rett når det gjelder utlevering av kundeopplysninger i finanskonsern. Dagens utgangspunkt for finansselskapenes utlevering av kundeopplysninger er at alle opplysninger om kundene er underlagt taushetsplikt. Selv om dette utgangspunktet er moderert med unntak, snur det foreliggende utkastet dagens situasjon ved å legge opp til at en rekke opplysninger skal kunne utleveres med mindre kunden har reservert seg mot dette. Jeg mener at de foreslåtte endringene medfører et uheldig brudd med gjeldende hovedregel i personvernretten om at det må innhentes et frivillig, uttrykkelig og informert samtykke fra den det gjelder før vedkommendes personopplysninger kan behandles.

For å innføre regler som i så stor grad som foreslått i utkastet bryter med gjeldende personvernprinsipp om samtykke, må det etter min vurdering kunne vises til behov for utlevering som er mer tungtveiende enn forbrukernes interesse i at opplysningene ikke utleveres. Samtidig må personverntrusselen ved utlevering av den enkelte opplysning vurderes som liten.

Når det vises til som et problem for næringen at kundene i stor grad forholder seg passive til informasjon de mottar, bør det oppfattes som et signal fra kundene om at de faktisk ikke ønsker å forholde seg aktivt til mottatt informasjon. Det bør også respekteres om kundene ikke ønsker å gi samtykke til at deres personopplysninger blir behandlet i slik grad som næringen ønsker, for eksempel til markedsføring. Undersøkelser viser at majoriteten av forbrukerne har et negativt forhold til reklame som blir pådyttet dem. En regel som innebærer et "vil du ikke så skal du" er derfor ikke til forbrukernes beste, og sannsynligvis heller ikke til beste for næringen selv når det gjelder dens omdømme.

Jeg kan heller ikke se at det er pekt på tungtveiende hensyn som tilsier at det er i forbrukernes interesse at personopplysninger utleveres uten samtykke. I en rådgivningssituasjon vil den enkelte forbruker selv bidra med relevante opplysninger i den grad hun selv mener det er i hennes interesse. Når det gjelder argumentet om at frarådningsplikten i finansavtaleloven tilsier mest mulig kunnskap om den enkelte forbruker har den finansinstitusjonen som skal oppfylle frarådningsplikten allerede tilgang på informasjon om kundens engasjementer i vedkommende finansinstitusjon, og dessuten anledning til å foreta en kredittvurdering som fanger opp en rekke andre forhold hva gjelder kundens økonomi. Den eneste relevante tilleggsopplysning jeg kan se at kunne hatt en verdi for både finansinstitusjonen og kunden i forbindelse med frarådningsplikten er en oppdatert gjeldsgrad. En utvidet adgang til å utveksle informasjon i et konsern er imidlertid ikke egnet til å oppdatere en slik gjeldsgrad, da det er helt tilfeldig om alle låneopptak er gjort i vedkommende finanskonsern.

Jeg kan etter dette ikke se at det er pekt på verken næringshensyn eller forbrukerhensyn som tilsier en lempeligere adgang til utlevering enn hva som allerede følger av reglene i personopplysningsloven.

Når det gjelder det særlige spørsmålet om utlevering av personopplysninger når det endelige formålet med utleveringen er markedsføring, viser jeg til mindretallets forslag til begrensning av adgangen til å bruke opplysningene til markedsføring i NOU 2001:23 side 95. Spørsmålet om utlevering i konsernforhold er dessuten drøftet i forbindelse med nylige endringer i markedsføringsloven § 2b. Markedsføringsloven § 2b setter som hovedregel forbud mot uten forhåndssamtykke å sende markedsføring til fysiske personer ved hjelp av elektroniske kommunikasjonsmetoder som tillater individuell kommunikasjon, som for eksempel elektronisk post, telefaks eller automatisert oppringningssystem. Ved lovendringen ble det innført et unntak fra samtykkekravet ved såkalte "eksisterende kundeforhold". Spørsmålet om rekkevidden av unntaket for "eksisterende kundeforhold" er i Ot. Prp. Nr. 92 s. 23 drøftet i forhold til selskaper organisert i konsern. Departementet legger her til grunn at "*retten til unntak berre gjeld for den fysiske eller juridiske personen som kunden har gjort avtale med, men ikkje for til dømes dotterselskap i det same konsernet.*" På denne bakgrunn vil det alltid fremstå som unødvendig, og trolig i strid med personverndirektivet artikkel 6 bokstav b, å utlevere personopplysninger mellom selskaper i et konsern dersom det endelige formålet med utleveringen er markedsføring som er forbudt etter markedsføringsloven § 2b. Personverndirektivet artikkel 6 bokstav b krever at personopplysninger kun kan innsamles til "bestemte, uttrykkelig angitte og berettigete formål" (min understrekning).

Jeg er bekymret for at en utvidet adgang til utlevering av personopplysninger mellom selskaper i konsern vil kunne føre en økende grad av markedsføring av et bredt spekter

finansielle tjenester tilpasset den enkelte kunde, såkalte produktpakker. Slike produktpakker er egnet til å bidra til økte innelåsnings effekter og dermed mindre konkurranse.

Endelig vil jeg nevne at en utleveringsadgang basert på samtykke fra den det gjelder ikke er til hinder for at finansinstitusjonene i likhet med dagens situasjon har anledning til å markedsføre sine tjenester på mer generelt grunnlag. Dette under forutsetning av at forbrukerne ikke har reservert seg mot direkte markedsføring etter personopplysningsloven § 26.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thor
forbrukerombud

